

załącznik do uchwały nr 32/2021 Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego
z dnia 29 kwietnia 2021 r.
w sprawie nagrody Prezesa Rady Ministrów dla dra hab. Jörga Hackmanna

Uzasadnienie wniosku o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów
dr hab. Jörgowi Hackmannowi za osiągnięcia w zakresie działalności naukowej
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia

Dr hab. Jörg Hackmann, prof. US od października 2008 r. jest pracownikiem Instytutu Historycznego US w ramach profesury wizytującej historii Europy Wschodniej im. Alfreda Döblina, finansowanej przez Niemiecką Centralę Wymiany Akademickiej (DAAD). Wcześniej był zatrudniony jako docent i organizator spotkań oraz seminariów naukowo-edukacyjnych w Ostesee-Akademie w Lubece (1992 r.), a następnie jako adiunkt na Wydziale Filozofii Uniwersytecie w Greifswaldzie (2000 r.). Tam też, w 2007 roku odbył z sukcesem kolokwium habilitacyjne. Dr hab. Jörg Hackmann zalicza się do grona uczniów prof. Klausa Zernacka, zasłużonego badacza dziejów Europy Środkowo-Wschodniej, mającego istotny wkład w budowę polsko-niemieckich kontaktów naukowych. To uczony o randze międzynarodowej i ogromnym dorobku opublikowanym w renomowanych czasopismach oraz wydawnictwach naukowych.

Wielowątkowa problematyka badawcza dra hab. Jörga Hackmanna poza kwestiami dotyczącymi historii historiografii, pamięci historycznej i historii wzajemnych oddziaływań (w kontekście m.in. stosunków polsko-niemieckich), obejmuje również zagadnienia związane z ruchem stowarzyszeniowym, jako ważnym elementem w procesie kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego na przykładzie sytuacji w dziewiętnastowiecznych bałtyckich prowincji Rosji (obecnie Estonii i Łotwy), w szerokiej perspektywie północno-wschodniej części regionu Morza Bałtyckiego. Badania na ten temat zaowocowały szeregiem artykułów naukowych, w których została wykorzystana m.in. koncepcja historii wzajemnych oddziaływań (*Beziehungsgeschichte*), wprowadzona do obiegu naukowego przez prof. Klaus Zernacka i stanowiąca ważne narzędzie w badaniach nad pograniczami oraz transferem kulturowym. Ukoronowanie tych analiz stanowi rozprawa zgłaszana jako osiągnięcie naukowe do nagrody Prezesa Rady Ministrów pt.: *Geselligkeit in Nordosteuroopa. Studien zu Vereinskultur, Zivilgesellschaft und Nationalisierungsprozessen in einer polykulturellen Region (1770-1950)* (Veröffentlichungen des Nordost-Instituts, 19). Wiesbaden: Harrasowitz, 2020, ss. 520. Niniejsza publikacja należy do wyjątkowych zarówno pod względem zakresu terytorialnego, jak i chronologicznego prowadzonych badań, ale przede wszystkim tematyki badawczej odnoszącej się do tak ważnej kwestii jak kształtowanie się społeczeństwa obywatelskiego. W oparciu o analizę źródeł o różnej proveniencji oraz wielojęzycznej literatury przedmiotu, Autor w sposób komparatystyczny ukazał w niej m.in. procesy legislacyjne związane z powoływaniem stowarzyszeń, ich zawiązywaniem się i funkcjonowaniem w prowincjach nadbałtyckich Rosji Carskiej oraz w Estonii i na Łotwie po 1918 roku oraz relacje z administracją państwową, ale przede wszystkim wpływ na formowanie się Estończyków i Łotyszów jako narodów. Wskazał na znaczenie stowarzyszeń jako przestrzeni politycznej po

1918 roku, zwracając przy tym uwagę na to, że stowarzyszenia jako zjawisko ponadregionalne oddziaływały także na ruchy niepodległościowe na badanym obszarze pod koniec XX wieku. Wielowątkowość i wielowymiarowość interpretacyjna, jak też nowatorski warsztat metodologiczny, a także waga ustaleń stanowiących poważny wkład w rozwój historiografii północno-wschodniego regionu Morza Bałtyckiego oraz badań nad obywatelskością i ruchami niepodległościowymi na tym obszarze w pełni uzasadniają wystąpienie o nagrodę Prezesa Rady Ministrów dla dra hab. Jörga Hackmanna, prof. US.